

התפקחות זו מעוררת שאלות וDOB אשר דאיות לבירור. ראשית, האם הבעיות החיבור משליחות? האם תביעותן הוכיחו משפיעות על עיריות מהמות לזו או את הסופל בזבוב? האם מעורבות משפטית זו מודבקת לנוכח הנסיבות הכלכליות והחברתיות הנוכחיות בשיפורם ולבסבוס, האם תביעותם אכן מושגין לשיפור איכות החיים למאבק הארצי המהוות גורמה חיוני למאבק

ברישוםנו ונantha את הכתובת החלולית
העניןאים במקורה אחד שבו הינו
המעורבות הציבורית לשיאו. סחמת
הטיפול החקלאי בביוב, גודמים השפכים
של העיר רעננה במשך שנים ליחסם נחל
פוג' וLAGIOT חוף הים הסיכון. אבאים
1993 הוגשו במקביל שלוש תביעות
משפטיות נגד מפצע ביוב זה על ידי
קבוצות אזרחים שונות. וההתביעות נגעו
לשתי סוגיות: סיורו השיפוטי במכון
הטיהור והודם את החוקים, רישמה זונה
מנת מקום את החוקים, רישמה זונה
בസוגיה האשונה בלבד, אסד אינזא
שנוגה במחלוקת. ושותאות הלהליכים
המשפטיים לא היו אחידות, ויש
בהבדלים אלה כדי למלמד
האפקטיבית של טקסטות שפטות
שונות. כן משליכים הלקחים לעוזן
שאלות עקרוניות בדבר התעלול של
מעורבות ציבורית למען מניעת דחdot על
ידי רשות מקומית.

הבעיה האקולוגית

בשנת 1974 הוקמה עירית רעננה סוכן לטיפול בשפכים המבוסס על תהליך של טיהור בבריכות מאורחות בשתי דורות (two stage aerated lagoons). הסוכן מכיל מתקנים שונים, לרבות שלוש בריכות אגירה בנפח של 60,000 מ"ק, בריכת איזור אורת בפח 20,000 מ"ק, תחנת אשפה, שני אגמי שיקום וטבבון מנבי כביש טיפול. אף על פי שבתקופה כהוות השפכים המטופלים איננה גבוהה על קיבולת המוכן (ספקת המתkn עומדת על 10,000 מ"ק ליום), הקולחים אשד זורמים לפחות פעמיים בשבוע סוכן הטיהור אל נחל פלג אגמים סובוריים כראוי. מנתנותם שהציגו העירייה ב-1992,

**תביעות
אזרחיות
לטיהור
שפכים
בנהל
פולג:**

המגבלות והפוטנציאל של מאבק משפטី נגד עיר מזוהמת

אלון טל

שוניאור 21, תל-אביב 63326 "אדם טבעי ודין"

פכי ביבר הוגדרו זה שנים כמקור
הזיהום העיקרי בנחלי ישראל
בכל ואך כמזהם העיקרי בים
התיכון. נסיבות רבות תורמות לתפקוד
החלוקי ההיסטורי של רישיונות מקומיות
בענין הטיפול בשפכים: העדר תרמוניות
פוליטית, העדר רשות אוכפת משמעותית,
ובעיר – העלות הגבוהה של הקמה
ופפעול של מכוני טיפול משלכליים
לטיפול שניין ושלישוני, הא הוכח
מןחדל הביבוע אשר היה, גם הציבור אשר
היה מודע כי כבר לחומרת הבעה
ולהשלכות הסביבתיות של זיהום על די-
השפכים לא פעל באופן אפקטיבי כדי
לשוווה את המضر

- בשנים האחרונות צויים בישראל הניצנים הראשונים של שיפור במצב הקולחים. גורמים אובייקטיביים אחדים חוברים יחדקדם את רמת הטיהור במוכני טיהור ברחבי הארץ. בין היתר אפשר להצביע על שלושה גורמים:
 - המקומו של המשרד לאיכות הסביבה בסוף שנות ה-80, אשר מפעיל לחץ בלתי פוסק על עיריות.
 - קביעת תקנים לרמת הטיפול בשפכים על ידי שר הבריאות במסגרת תקנות בריאות העם ב-1992.
 - וחשבו מכל – בשנת 1993 הוקמה ייחודה חדשה של תħall'eh ל'יד משרד הפנים – "מנהלה ארצית למים ולביוב" – כגוף ממלכתי ביצועי, מרכזי, המוסמך (ובעל-Amatzim כספיים מתאימים) לשפר את מערכת הטיהור של שפכים עירוניים בישראל.

באותה תקופה פתחה חקיקה חדשה אפשרויות חדשות לציבור להפעיל לחץ על הרשותות המקומיות המזוהמות לשפר את הטיפול בביוב. לראשונה הוגשו תביעות משפטיות נגד עיריות אשר לא עמדו בראשות חוק לטיהור השפכים שהן. העומת "אדם טוב ודין", למשל, נקטה העליכים משפטיים כנגד עיריות רבות, וכך רעננה ולאורה גם נגד עיריות צפת. במקביל פעללה העמותה ייחודה עם ארגונים מקומיים לטויהר שפכים בעיריות ובשווות מקומיות כגון אילן, דמונה, ירושלים, גן רוחה וחיפה.

מספיקות כדי לכפות על העיריות לפועל. אולם לא כך אירע במציאות, מאחר שעד לעת האחרון לא הייתה לאזרחים מן השורה "זכות תביעה" בתחום זיהום המים. רק בשנות ה-90 הוחרב מעמדו של הציבור בחוקים אחדים. חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים, שנחקק ב-1988 וושופעל בקי"ט 1990, הסמיך אנשים פרטיים בעלי נכסים שניזוקו וארגונים ציבוריים מוכרים להגיש תביעה כלפי ליליות נגד רשות מקומית אשר שגה חללים שפכים לם בא התיר במישרין או בעקביפין. לאחר שהגלהים אשר קולטים שפכים מתנקזים במרקם רבים אליהם הדבה מעניק לציבור זכות לפועל נגד מזהמים כאלו.

בדוח חוק מניעת זיהום ים קיימות מסגרות תחיקתיות מסווגות המאפשרות פעילות משפטית ציבורית. חוק המים עצמו תוקן ב-1991, והוא מאפשר לציבור הנפגע במישרין להגיש קובלנות נגד מזהמים. חוק מניעת מפגעים סביבתיים (تبיעות אזרחית) – חוק חדש שהוגש לנכנת על ידי חבר הכנסת דדי צוקר בשנות 1992 – אף הוא מאפשר לציבור שונגן עוז מודד להיגע ולעומותות להגיש תביעות אזרחית נגד מזהמי ים ומזהמות ים. תשתיות חיקיתית חדשה זו היא שאפשרה את הפעילות המשפטית הנמרצת נגד עיריות רעננה בגין הרמת השפכים שלא לנחל פולג.

קובלנה פלילית כקטליזטור להסכם פורמלי

"אדם, טبع ודין, אגדודה ישראלית להגנת הסביבה" הייתה התגונה הראשונית שנקט הליך משפטי פורמלי בתחום הביבוב. בעקבות תלונות של תושבי האזור פantha העמותה אל ראש העיר רעננה בדרישה לקבלلوح זמינים מהיבב לשיפור מכון הטיהוה. במשך חודשים התנהלה עם העירייה התכתבות אשר לא ניבה פרי. מעבר להערכת טענות העותה בדבר חומרת הזיהום, העירייה טענה כי מ庫רות זיהום נספחים למטריפים לשפכי רעננה לאורך הנחל הם המהווים את עיקר הבעיה.

בינוי 1993 הגישה העותה קובלנה לבית משפט השלום בגיןה נגד עיריית רעננה, ראש העיר ומנכ"ל העירייה. דיוחים מן השטו, בעיקר על ידי אנשי מקצוע משרד הבריאות, הצבעו על כך שתודומות של שפכים מתל מונד, מאבן יהודה וממכון וינגייט לבעה היא קטנה יחסית, ולכן גורמים אלה לא צורפו כנאמנים בקובלנה. בקובלנה הואשמה עיריית רעננה בעברות על חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים בשם "1988-1990 ועל חוק המים.

עד בטרם הקראות הקובלנה טענה העירייה כמה טענות מקדמות פרוצדורליות. לפ"ז חוק סדר הדין הפלילי, כתוב אישום נגד עובד ציבור יוגש ורק על פי אישורו של היועץ המשפטי למושל. אישור זה לא הושג והעירייה בקשה את מחיקת האישומים. עמותת "אדם טبع ודין" טענה כי אין ראש העיר ומנכ"ל העירייה בוגר עובדי ציבור לעניין העברות שייחסו להם. בית המשפט קיבל את טענת הנאשימים, לפיה הם נהנים מן ההגנה האמורה נגד עובדי ציבור, אולם השופט גלין השאיר על כנס את העירייה את עדמתה, הביעה נסונת לשפר את רמת הטיפול בשפכים ואך החהלה בהכנות מרכז להקמת מכון טיהור חדש.

בסוף, עליה שריכוזי המזהמים בשפכים היו פי שלושה במוצע שנבד לתקנים של משרד הבריאות* (20/30: האיכות המוצעתoxidation 48.7 מ"ג/ליטר צריכה חמוץ ביולוגי במקום 20 מ"ג/ליטר ו-102.8 מ"ג/ליטר מזוקקים מוחפים במקום 30 מ"ג/ליטר).

אולם, נתונים אלה אינם משקפים אידיעום חריגים חמורים שההכרחו בתדריות גבוהה. פקחי משרד הבריאות העידין, שבאותה תקופה הייתה אינטש שפכי העירייה כה גורעה עד כי לעיתים אפשר היה לראות בנחל מזוקקים צפירים ממש. חממות הקרקע בנחל פולג נאסרה בו הרחצה כליל, לרבות איסור כליל של שיט, שכן לדעת משרד הבריאות כל מגע עם הנחל היה בו שטום סכנה חמורה לביריאות. מעבר לחש לזיהום מי התהום, שפכי הביבוב אף הגיעו את דגירות התוישום בנחל. הריח שנדף מוחנה הפק לאחד המטודים הבולטים של האזר. בסופו של דבר פסלו שפכי הביבוב להלוטין אפשרות ניצול ערך טבע חשוב על ידי מטיילים ונופשים.

אולם הזיהום מהשפכים של העיר דעננה התפרנס בעייר עקב השפעותיו הקשות על מי הים באזורי החוף יירוק בנתניה, שאליו מתנקז הנחל, כאשר המראות הזרות וشنנות של שכנת הבריאות המקומית ב-1991 לא נשאו פרי, נאלצה הלשכה להמליץ על סגירת החוף. עיריית נתניה התנגדה להמליצה וביקי, אותה שנה נערכה בחוף סדרה מקיפה של בדיקות מי הים, שאישרו את קיומו של זיהום קטראלי מסיבי. הממצאים החמורים הביאו לפניה ישירה לשכת הבריאות אל המפקח הארצי לאטרי רוחצה מטעם משרד הפנים, והוא הורה לבסוף על סגירת החוף "בלא הגבלת זמן" מאז ועד היום.

המצב המשפטי

עיקנון אחד ומרכזו עומד מאחרוי החקיקה הישראלית בתחום הביבוב והוא: "הழמה שלם". לפי חוק רשותות מקומיות (ביבוב), רשותות מקומיות הן הגוף האחראי לטיפול בשפכים עירוניים. חוק המים, הכולל איסומים גורפים על זיהום מקרים מים, ופקודת בריאות העם, שבמגרמתה נקבעים תקנים לטיפול בשפכים, חזורים על העיקנון. כדי לעמוד באחריות כבדה זו מעניק חוק רשותות מקומיות (ביבוב) לרשותות מקומיות סמכויות להטיל היטלים ולגבות אגרות בגין מחשיביה. דא עקא, במקרים רבים לא הושקו כספים אלה בתשתית הביבוב אלא התמזגו עם יתר הכספיות העירייה לקופה הכלכלית. הפעלת "משק כספי סגור" (קרי: "יעוד אותן כספים שנגבו כמסבי ביבוב למטרת זו") נחשבת תמיד לעצם חיוני לפתרון הבעיה בטוחה הרחוק, אך הצעות חוק שהוצעו בעניין זה לפני שנים אходות לא התקבלו.

אין ספק שגם חוק המים היו בידי נציג המים, משרד הפנים, הפרקטיות השונות ומשרד הבריאות סמכויות

* 20/30: בתקנים של משרד הבריאות נדרש שעריכת חמוץ ביולוגי לא עליה על 20 מ"ג/ליטר (יש מוקומות המחייבים ודוחים סף מרבי של 10 מ"ג/ליטר) וסכום המזוקקים המוחפים לא עליה על 30 מ"ג/ליטר.

כִּי יוֹשֵׁם קָץ בְּקֶדֶם לְתוֹפּוּת שֶׁפְנַעֲהָ אֶבְיוֹת הַסְּבִיבָה וְסִיכָּן בְּרִיאוֹת הַאֲכוֹלָסִין שֶׁתָּאוֹרֶה בְּפִינּוֹ, אֲלֹהֵי מָקוֹם לְהַתְּרֵבָה בְּשִׁיקָׁול דָּעַתָּו שֶׁהַוָּעֵד המְשֻׁפְטִי לְמִשְׁלַחַת הַחֲלָלָה מִתְבָּסֵס עַל שְׁנֵי נִגְמָנִים: אֲשֶׁר, "הַרְשָׂוֹת המְמֻלְּדוֹת לא נִכְּטוּ עַמְּדָה מִסְמְכָה וְהַלְּדִידָה נִכְּטוּ בְּלִיהְרָה תְּאַפְּחָתָה לְהַנּוֹתָת אֶת רְשָׂוֹתָה המִקְמוֹנִית בְּפִעְולָה בְּדָרֶךְ נִכְּנוֹתָה, וְשָׁנִיתָה: "הַפְּשִׁיבָה השְׁנִית" [ראש העירייה רוננה] נִכְּטוּ עַתְּחָ צָדִים נִמְצָים כִּי לְהַבָּא לְהַזְּרִין בְּעֵיתִי הַרְמָחָם הַיְּרוֹן מִרְטָבָה לְהַזְּרִין וְלַרְזָלָם".

אף על פי שהקובלים חזוו בידים ריקות בכל הקשור
לראש העיר, אפשר היה להציג קובלנה מחדש מודרנית רעננה
והמוסכמות המקומיות האחרות. אך בנסיבות הנוכחית
שלישית עתרה לבג'ץ בנוסח: הנאים טנו כי מן הראי
עלכוב את הדיוון בקובלנות בבית משפט השלום בנתניה עד
שהוניא יcordע על ידי בית המשפט העליון, והשופט גלין יכול
את עמדתם. לכן מוקפא כוים הדיוון בשלושת התחקים, וככל
הקובלים הצטרפו באופן פורמלי כעוטרים לאוთה עתרה לבג'ץ.

עתירה לבג"ץ נגד שרי הממשלה שענין
הbijob בתחום אחוריותם

בסוף יוני 1993 בחרה קבוצה נוספת של אזרחים (וודי הסטונס גבעת האירוסטים ורמת פולג) בדרך של הגשת עתירה לבג"ץ (בג"ץ 3410/93). העתירה הונמה נגד כל חברי המפלמפלים הקשורים לפרשת הביוויל, לרבות השור לאיכות הסביבה, שד היפוי, שר החקלאות, נציג המים, רשות הניקוז נחל פולג, עיריית נסנהה, עיריות רעננה, המועצה המקומית אבן יהודה והמועצה המקומית תל מונד. עיקור העתירה היה דרישתן מהஸטונס הממלתתים לאכוף על הרשויות המקומיות את הוראות החקלאות את ייחום נחל פולג ודרישה מן הרשות המקומית להפסיק את יציבותו וותח

החלטת בית המשפט העליון התקבלה רק ב-7 ביוני 1994
ועד למועד ההחלטה נסתיו העבדות, שכן נקבעו עמידים
משמעותיים להקמת מכון טיהור חדש. עיקר המחלוקת העומדת
לייעדים של הקולחים המסתורתיים. בהחלטת בית המשפט צוין כי
“תכנית להקמת שני מתקני טיהור מי שופכנים, אליהם התיחסו
המשבבים 4-1, מוקובלת על העותרים. המחלוקת שנותרה, בה
לא הגיעו הצדדים להבנה, נוגעת לצנרת להולכת מי קולחים אסף
לא יעשה בהם שימוש לצורכי קלואות”.

ביה המשפט העליר ננתן אפוא החלטות בגיןים, שהורתה לא כוח המדינה להציגו תוך שישה חודשים התיחסות בכתב מטעם משרדיו הממשלתיים לתוכנית של המועצה האזורית חוף השרון הנוגעת לשליק הקולחים ולשלאה אם התוכנית בת בישוע או לא. להלעופין ניתן אישור לפחות תכנית אחרת ולהודיע על עלות התוכנית ועל הזמן הדרוש לביצועה. בימיינו בתקופה המשבבים ואך קיבל שלוש דוחות וחלפה מעלה מוחץ שנה מאז שהוא צרכם להציג את התוכנית. הדין שהה קובל במושא ליוני 1995 דחפה לנובמבר 1995.

בסיום משא ומתן בין "אדם טב" ודין" לבין העירייה החתמו החותמים ביום 8 במאי 1994 על הסכם שבו התחייבת העירייה לערוך בליך צמנים להקמת מכוון טיהור חדש. עיקר סעיפי הרכבתם של כלולו שלישיו בהזמנת:

- (1) העירייה תחייב הקומות מתקן טיהור שיביא את איכות הקולחים בנקודת הייציאה לרמה שלא תפחת מדרמת הטיהור הקבועה בתיקנות בריאות העם (20/30).
 - (2) במלך המשא ומתחם פרטמה העיירייה מכزو, ובהסכם התחייב לבחור בוכעה עד סוף חודש נובמבר 1994.
 - (3) בחוזה המכزو ידריש הקובלן הזכה לסיים את הבנייה של מתקן הטיהור ולהפעיל את מערכת הטיהור החדשה תוך 18 חודשים ממועד תחילת העבודה. בשל זה יירמו כל השפכים של העיר דעננה דרך המתקן. כמו כן תוך 24 חודשים ממועד תחילת העבודה ולא יותר מיום 31 בדצמבר 1996 ישלים הקובלן את הקמת המתקן על כל החלקיו וმתקנייו לרבות מבני האזרע. בתום שלב זה תהיה איכות הקולחים בנקודת הייציאה מן המתקן באיכות הקבועה בתיקנות בריאות העם.

"אדם טبع ודין" הסכימה כי בכל מקרה שעיכוב נגרם מטעמים שאינם בשליטת העירייה, ייחדו מועדים אלה לתיקופת זמן המתחייבת באופן סביר מן העיכוב. עם זאת, העומתה גם קיבלה זכות ממורשת לעקב אחר התקדמות הפרויקט ולקבל מידע רלוונטי, לרבות נתילת דגימות.

הסכם זה הוגש בבית משפט השלום נתניה ביום 11 במא^י 1994, ובקבות זאת הסכימה העומדת בטיטול הקובלנה. צוין כי הרוכסם עם העומדה לא התיחס ל'יעודם הסופי של הקולחים בלבד לאחר הסיפול במתokin הטיהור, וזאת שהה נתון לויכוי בין שדרדי המஸלה בזום המשא ומתן.

אבלנה של אושי האזול

קבינה אזהה של אחרים מאזרע רמת פולג גנטינה הגישה
קבינה מד העדריה באמצעות עולד פנחס פרי. להבדיל מקובלנות
“אדם סבע דער”, שודר באנשימים בקובלנות האזוריים גם
המוצעות הפקטוריות אבן יהודה ומל מונד וכן ראשי מועצות
מקומיות אלה, במקומן לאר羞 העיר דעננה. גם כאן קיבל בית
המשט או עARTH עARTH רעננה, ואולם רשות הקובלנות ננד
ראשון רעננה, ואולם השער את הקובלנות ננד בראשי המוצעות
המקומיות, קבועו כי אלה פעולות סוכב אחדר (פרקודת
המושגיהם מושגיהם) והוא יפהה האמור הבוועה.

בעקבות החלטת בית משפט חלום, מנו הקובלים אל הייעץ המשפטיא למשילה בראשיה לאשד או נשאת קובליהם נגד ראש העיר רעננה. משיסטרוב הייעוץ המשפטי לממשלה לתחת אישור בכמו, הגיעו הקובלים עתירה לביצ'ר וכשה ביקשו לחייב את הייעוץ המשפטי לממשלה להפסיק לוגשת קובלינה נגד ראש העיר, אולם גם עתירה זו נזנחה. נסיא ביתה המשפט העליון, השופט שמאגר, קבע (בבג"ץ 1914/94) כי אף על פ"ש מן הנכון

המצב הקיים במכון הטיהור ברעננה

כפי שהתחייבה עיריית רעננה, המכון אגף הנהנדה בעיריה את המסמכים הטכניים להוצאה מכיז'ו, והטרפרסס במוועד. ביום 26 בפברואר 1995 חתום ראש העיירה, אב בילסקי, על החלטת ועדת המprocרים שבחורה בחברת "אצטט מערבות טיהור" ביו"מ" כוכחה. אולם מיד לאחר מכן הגישה חברת "פרויוקט סביבתיים בע"מ", אשר קיבלה מקום שני במכיז', בקשה לצו מנין בבית משפט מחוזי בטענה כי המכיז' היה קקי. בית המשפט דחה את הבקשה, ועל ההחלטה הגישה המprocשת רעננו ליבת משפט העלין, וזה עונדו תלי וועמד. לשטייסטיימן הליכים אלה יש להנעה כי תחול עבירות ההקמה של מתקן הטיהור החדש.

tabiutot mishpatiot negd tifol la-ko בשפכים עירוניים: מסקנות

חלפו כשנתים מאז נקבעו קבועות ציבוריות היליכים משפטיים לשיפור הטיהור של שפכי עגינה ולמנוע זיהום של חול פולג. טרם נתקבלה הכרעה סופית בכל היבטי ניהולה. עם זאת, מהኒסן ש Hatchbar מתיקים דומים ניתן להסיק מסקנות אחדות בדבר האפקטיביות של מאבקים משפטיים ציבוריים ובדבר מקומם במאם הלאומי לשמר על איות המים היילים וכי התהוו.

(א) משך ההליך

فترון לביעית שפכים, לרבות הקמת המכון טיהור, הוא ההלך ארוך ואנן לצפות מליך משפטני שייביא להסדר מייד של הביעה. גם אם המכוב הדומטי הוא פושט ישם מכם משללים פרוצדורליים אוחדים המקשים על הגשת קובלנות נגד עיריות וואשיין. עתרה לבג"ץ נראית לאורה כדרך משפטי אפקטיבית יותר להוכיח מודלים בנושא זה, אולם כמו בג"צים דומים גם העתירה בעניין מכון טיהור ברעננה נשחת זה מעלה משנותיים. לכן, אף על פי שניתן להגיש תביעות משפטיות בנושא הקשווים לשפכים ולטיפל בהם בזריזות יחסית, אין לצפות להחלטות סופיות מהירות.

(ב) היליכים משפטיים כאמצעי לייצרת לחץ

הגשת תביעת בהחולט מאפשרת לאורה להכנס לדרישיהם הרשות בדבר בעיה סביבתית. לא תמיד נענית עירייה לפניותיהם של איזוריהם (ואף של ארגונים סביבתיים מוכרים) הדורשים פתרונות לעבעה אקוולוגית כלשה. חף נכונתן העקרונית של רשותות מקומיות למצוא תררון לבוג, לרובן הן טעויות שאינן מוכנות או אינן מסוגלות לגייס את האמצעים הכספיים לשעתם כן. החיבור חביבתי ונפש כ"גאיבי", חובי ולא בקיא בהיבטים הטכניים והפיננסיים של הפרויקט, שמחינת העירייה הנם המכשולים האמיטיים לקידום הפתרון. יתר על כן, בדרך כלל נגעים השפכים גרים מוחוץ לבובות העירייה המזוהמת, ועל כן אין להם כל השפעה אלקטורלי, העשויה להגבר את התיחסותם של ראשי ערים לפניותיהם.

סיכום:

תפקידה של התביעה הציבורית במסגרת אסטרטגיה ארצית לטיפול בביוב

לא תמיד סדרי העדיפויות של הציבור חופפים לאלה של מנהלת הביוב או של גורמים סביבתיים ממלכתיים אחרים, כגון משרד הבריאות, המשדר לאיכות הסביבה ונ齊בות המים. היעלה החשש, למשל, שהפעלת לחץ ציבוררי לקדם פתרון לביעית הביוב כדיומה תבוא על חשבון פתרון לביוו של באר שבע, שנחשבת לחמורה יותר מבחינת המונח הסביבתי.

למעשה הרשות הופעלות בעניין הביוב נמצאות בדילמה. Mach, בכל פורום מתאים זו מזמין את הציבור להפעיל לחץ על הרשות המקומית שתעשה יותר לטיפול ביוב. עם זאת, אם הלחץ אינו לפי "התזמון", ייאלו לחשייש מושגים במקומות שונים נראים להם חיוניים יחסית לביעות אחרות. עתירה לבג"ץ, למשל, מחייבת לכל הפחות הקמת צהרים, ישיבות ארכות וכוכי. כבר הוזכר שבאל יצא מן הכלל, לחץ משפטי מתרגoms מיד לחץ הרשות המקומית לסייע כספי.

נראה כי עיקר הקשיים נועז בהנחה כי בסופה של דבר אין לרשות המקומית יכולת הכספית לטפל בבעית הביוב. העלות של הקמת מכון טיהור חרוגת כביכול מן התקציב שעומדת לרשותה וכן רק סטיוע כספי מסיבי מן הרשות המרכזית יביא בסופה של דבר לפתרון. לעומת זו נוחה מאוד לראשי ערים ומוציאות אזרחות אולס אין היא עומדת בקנה אחד עם עקרונות המשפט הסביבתי הישראלי או הבינלאומי. עקרון "המוחם משלם" משמש אכן יסוד בחקיקה סביבתית בישראל. בתחום הביב הוא בא לידי ביטוי בסמכות להטיל היטלים ולגבות אגרות ביב. ברוד כי בנסיבות ספציפיים עשויים מצוקה כלכלית או תנאים פיזיים מיוחדים להזדקק סובסידיות והשכעה "לאומית" בפרטן מקומי לביב. אך קשה לפרש את הוראות חוק ורשות מקומיות (ביבו) והסתמכות שבוטה על החלטת היטלים ואגרות ביוב שחרור מאחריות כספית או משפטית מטיפול בשפכים. לא זו בלבד שמדובר כזו אינה עולה בקנה אחד עם החוק, אלא שהיא גם מביאה לתוצאות ציבוריות מעוותת. מיסון נדייך מעודד עיריות לא להשקייע בטיפול בשפכים ובמניעת זיהום, שכן ואש עיר שכוביכול "מฉบוץ" כספי ארוננה בפרויקט ביב, שיכול היה להיות ממון במימון ממשלתי, "מעול" למעשה בתפקידו והוא מנגנון את קופת העירייה בצד היעילה ביותר.

משפט "הбиוב" המפורסם ביוטר בארץ הארץ בעשור האחרון הוא פסק דין שנitin בעניין עתירה של ארגון ציבורני נגד נ齊בות הביוב באזורי מפרץ בוסטון¹. במשך שנים התהמקה העירייה משיפורו מכון הטיהור המזוהם בטענה כי קשיים טכניים הוכיחו זאת לבתי אפשרי מבחינה תקציבית. החלטת בית המשפט הייתה חד-משמעות: "אין לי הביטה מספקת כי זכותה של הקהילה למפרץ נקי תישמר אם לא תהיה מעורבות שיפוטית... העובדה שהמקרה מעורר נושאים קשים ומוסובכים אינה משפיעה על זכויות התובעים לקבל סעד". בעקבות

ספרות

1. Conservation Law Foundation of New England v. Metropolitan District Comission - 1985: 23 ERC 1350.